

Toen ik twee jaar geleden een futennest vond, gebouwd op een afgedankte, in het water liggende, kerstboom, was ik stomverbaasd. Zo ook vorig jaar, toen ik een nest ontdekte, dat hoofdzakelijk was opgebouwd uit een ruim 13 meter lang stuk dik soort electriciteitskabel, dat de futen keurig opgerold en in het nest gevlochten hadden.

Toch zijn dit misschien maar enkele staaltjes van het aanpassingsvermogen van deze vogelsoort. Hoewel ik geen nestplaats zou kunnen aanwijzen, zijn er in voorgaande jaren paren en juveniele futen waargenomen tot letterlijk middenin de stad. Amsterdam is blijkbaar een geschikte stad voor de Fuut om zich te vestigen. Allereerst natuurlijk door de aanwezigheid van vele al dan niet aangelegde waterpartijen, noodzakelijk voor futen alleen al als fourageergebied. Maar verder zouden bijv. de toch nog behoorlijke hoeveelheden groen in en om de stad, alsook vreemd genoeg de hoeveelheden rotzooi die wij zoal wegsnijten, wel eens kunnen bijdragen tot het leefbaar maken van de stad en onmiddellijke omgeving voor de Fuut.

Niet dat de stad nu een waar futenparadijs is, dat is nu ook weer niet het geval. Er zijn veel beperkende factoren aan te wijzen, maar een feit is toch, dat de Fuut Amsterdam begint binnen te dringen. Of dit nu inderdaad een zeer recent verschijnsel is, dan wel dat niemand er ooit aandacht aan heeft geschonken, is mij niet bekend. Ik heb ook geen literatuur betreffende een aanpassing van futen aan de stad kunnen vinden. Het lijkt mij echter de moeite waard om daar nu wel aandacht aan te besteden. Hier ligt ook, vind ik, één van de specifieke mogelijkheden voor een stadsvoelwerkgroep.

Maar dan nu het onderzoek. Wat is eigenlijk precies de bedoeling? Het lijkt mij het meest overzichtelijk de doelstellingen even puntsgewijs de revue te laten passeren:

1. Vaststellen van:
 - a). het aantal futen, dat in Groot-Amsterdam nestelt;
 - b). het percentage daarvan, dat werkelijk tot broeden komt en eventueel jongen grootbrengt.
2. Een antwoord vinden op de volgende vragen:
 - waar bevinden zich futen in Groot-Amsterdam;
 - zijn er deelgebieden met een grotere dichtheid dan het gemiddelde in Groot-Amsterdam;
 - zijn er concentraties/kolonievormingen waar te nemen?
3. Vaststellen van de legselgrootte, voorzover dit mogelijk is zonder storend op te treden.
4. Vaststellen van het aantal jongen.
5. Achteraf bepalen van het meest gebruikte nestmateriaal per nest.
6. Vaststellen, welke factoren ten gronde liggen aan de nestplaatskeuze.

De onder 1) en 2) genoemde punten, de belangrijkste, komen feitelijk neer op een grondige, nauwkeurige, inventarisatie, terwijl de rest meer broedbiologisch onderzoek is. De inventarisatie is waarschijnlijk ook het meest arbeidsintensieve werk.

Hoe kunt u meehelpen? Iedereen kan natuurlijk iedere fuut noteren, met datum en nauwkeurige plaatsaanduiding, liefst met zoveel mogelijk andere bijzonderheden. Deze waarnemingen zouden mij dan, minstens éénmaal per maand, moeten bereiken. Eventueel zouden we enkele keren een georganiseerde telling kunnen uitvoeren. Als het voorgaande enigszins consequent wordt volgehouden, zullen de antwoorden op de punten 1.a) en 2) als vanzelf uit de bus komen.

Een tweede mogelijkheid, voor mensen die er wat meer moeite en tijd voor over hebben, is een inventarisatie op basis van nestvondsten. Dat geeft de zekerheid, dat alleen het aantal werkelijke broedparen vastgesteld wordt. Deze vorm van inventarisatie is de meest betrouwbare, omdat een enkele vaststelling van het aantal vogels, eventueel met jongen, een onduidelijk beeld geeft. Allereerst omdat er ook "losse" vogels, zonder broedsel, tussen zwemmen, terwijl je bovendien niet zo gauw in de war raakt met tweede en eventuele derde legfels.

Degenen, die met deze nestinventarisatie mee willen doen, kunnen het best van tevoren contact met mij opnemen, zodat ik ze nadere informatie en eventueel een kaartje van hun telgebied kan verstrekken. In ieder gebied zou tenminste tweemaal per maand geteld moeten worden, d.w.z. om de 2 weken. Bij een georganiseerde inventarisatie zal Amsterdam in een aantal blokken worden onderverdeeld, zodat geen stukken dubbel geteld worden en er zo min mogelijk witte plekken overblijven.

Door de resultaten van de nest-inventarisatie te combineren met de waarnemingen van het totaal aantal futen, kan hopelijk een redelijk nauwkeurig beeld worden verkregen van de futenpopulatie in Amsterdam.

Nog een voordeel van de nestinventarisatie is de mogelijkheid tot het doen van enig broedbiologisch onderzoek, zoals het vaststellen van de legfelgrootte en het aantal jongen per nest. De onder 5) en 6) genoemde punten zijn voor de medewerkers dan een kwestie van even noteren, terwijl juist uit dit soort dingen duidelijk zichtbare verschillen voor den dag kunnen komen.

Dit onderzoek lijkt misschien een hele hap, maar, vooral als er genoeg deelnemers zijn, zal dat in de praktijk best meevallen.

Het lijkt mij het beste dat ik belangstellenden voor de georganiseerde inventarisaties, met dan de nadruk op nest-inventarisatie, verder persoonlijk informeer. Er zijn bijv. nog een massa nuttige dingen te vertellen over het gedrag van de fuut, over de nestplaatskeuze, het determineren van nestmateriaal, etc. etc..

Ook de verdere voorbereiding van de inventarisatie (verdelen van telgebieden, communicatie e.d.) kan het best even mondeling geschieden.

Het enige wat mij nu nog rest is de hoop uit te spreken, dat velen zich zullen opgeven voor medewerking !

Egon Kraak
Wijsmullerstraat 44 hs.
1058 JK Amsterdam
Tel. 17 37 89.

April 1978, EKr/MS

